1859. N°. 112.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

MAANDAG 19 SEPTEMBER.

De Prijs der Courant is f12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 17 September.

Heden morgen heeft te 's Gravenhage de ter aarde bestelling plaats gehad van het stoffelijk overschot van mr. C. J. van Assen, emeritus hoogleeraar aan de Leydsche hoogeschool, staatsraad in buitengewone dienst enz. Ten twaalf ure begaf zich de lijkstoet van het stationsgebouw naar de algemeene burgerlijke begraafplaats, alwaar het lijk in het familiegraf zou worden bijgezet. Daar hadden zich reeds vele vrienden en vereerders van den waardigen overledene vereenigd, daar was de juridische faculteit der Leydsche hoogeschool alsmede eene deputatie van de studenten dier hoogeschool reeds bijeen gekomen. Leerlingen van iederen leeftijd en ook van andere plaatsen derwaarts overgekomen, waren er zamengevloeid.

Het was een treffend oogenblik, toen de stoet tot het kerkhof was genaderd, allen zich daaraan aansloten om de laatste eer aan hunnen ambtgenoot, raadsman of leermeester te bewijzen, maar indrukwekkend was het vooral, toen zij zich allen rondom het graf hadden vereenigd. Behalve de reeds genoemde deputatiën, ontwaarde men thans ook het collegie van curatoren der Leydsche hoogeschool en ook den hooggeschatten vriend des overledene, den heer mr. L. C. Luzac, en verder nog vele aanzienlijke en hooggeplaatste ambtenaren, voor wie het eene behoefte was den diep betreurden afgestorvene een laatst vaarwel toe te roepen.

Het was de hoogleeraar de Wal, ambtgenoot van van Assen, die, toen het lijk in de laatste rustplaats werd nedergelaten en de ernstige stemming der aanwezigen steeds hooger was gestegen, een hartelijke en welsprekende toespraak hield, waarin hij de verdiensten van den bejaarden en nogtans zoo krachtvollen man, niet schetste — want daartoe was het thans noch de tijd noch de plaats — maar kortelijk herinnerde en den edelen man herdacht als mensch, als regtsgeleerde en als redenaar.

Weinig had men, zeide de hoogleeraar, kunnen vermoeden dat het afscheid, voor korten tijd [illegible] vaarwel voor allen en voor altijd zoude zijn; weinig hadden deze diep bedroefde weduwe en treurende kinderen, het kunnen denken dat hij, dien de dagelijksche werkzaamheden en een voorbeeldelooze ijver gedurende den tijd van zijn professoraat weinige uren afzonderden voor het vreedzaam genot van den huiselijken kring, thans, nu een rust hem gegund werd, zoo spoedig aan zijne dierbare betrekkingen zou worden ontscheurd. Mogt ook van Assen zijn ten grave gedaald, het zaad, door hem gestrooid, mogt de brave en werkzame man zelf reeds zien rijpen en dat zaad beloofde nog na zijn verscheiden een vruchtbare oogst. — Mogt ook hij zijn bezweken, van wien het meer dan van eenig ander kon gezegd worden, dat hij werkte tot zoo lang het dag was, zijn voorbeeld bleef zijne ambtgenooten en leerlingen aanvuren, zijne herinnering zou in aller geest blijven voortleven en dat was het, wat zijn scheiden wel droevig, maar niet grievend, het vaarwel hem gebragt, wel weemoedig, maar niet bitter maakte.

Z. Exc. de baron mr. F. A. van Hall zeide den begaafden redenaar, wien het zoo wel was gelukt met weinige woorden het leven en karakter van den overledene te schetsen, opregtelijk dank.

Hierna keerde de stoet huiswaarts. Deze aandoenlijke plegtigheid had bij allen een diepen indruk te weeg gebragt, voor wie het eene voldoening was, dat op eene zoo welverdiende wijze het stoffelijk hulsel van van Assen aan de aarde was toevertrouwd.

Wij maken van deze gelegenheid gebruik, om met een enkel woord, op ons berigt omtrent den hoogleeraar van Assen (zie Leydsche Cour. van 16 Sept.) terug te komen. Vooreerst vernemen wij van goederhand, dat de hoogleeraar niet den 24sten, maar den 25sten Aug. geboren is. Ten tweede wordt minder juist gezegd, dat hij zijne studiën aan de hoogescholen van Franeker en Leyden volbragt; de heer van Assen bezocht eerst de hoogeschool van Franeker, vertrok in 1809, na openbare verdediging van een uitgewerkt proefschrift over Cicero's rede *pro Cluentio*, naar de hoogeschool van Leyden, voornamelijk om den beroemden Wyttenbach te hooren, en keerde van hier na verloop van een jaar naar Franeker terug, om er den doctorsgraad te verkrijgen. Ook is het misschien niet overtollig hier bij te voegen, dat de heer van Assen niet zoo zeer in de plaats van prof. Hageman, als wel ten gevolge van het aan dezen verleenden emeritaat, als hoogleeraar is opgetreden.

— Op uitnoodiging van de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt, is wederom binnen deze gemeente bij het ontstaan der Cholera Asiatica het ziekenhuis in de Lakenhal geopend. Sedert den 21 Augustus 1859 zijn als door deze ziekte aangetast opgegeven 61 personen, waarvan 31 personen zijn overleden. In gemeld ziekenhuis bevinden zich 2 zieken.

— Heden is de halve batterij van het reg. rijdende artillerie, onder bevel van den kapitein van Tuyll van Serooskerken, die deel heeft genomen aan de oefeningen in het kamp van Zeyst, alhier teruggekeerd.

— Het getal der in het Werkhuis alhier opgenomenen bedroeg gedurende deze week dagelijks van 82 tot 93 personen.

— Gisteren is te Amsterdam de jaarlijksche algemeene vergadering gehouden der Hollandsche maatschappij van fraaije kunsten en wetenschappen. De voorzitter, prof. Domela Nieuwenhuis, sprak bij die gelegenheid eene voortreffelijke rede uit *over de waarde der kunst voor het Christendom*. Uit het verslag, door den secretaris, den heer Beeloo, uitgebragt, bleek dat de maatschappij 531 leden telde en dat haar toestand gunstig mag genoemd worden. De secretaris bragt tevens eene warme hulde aan de verdiensten van den dezer dagen overleden hoogleeraar mr. C. J. van Assen en van wijlen den heer H. C. Martyn, gedurende 30 jaren secretaris der Haagsche afdeeling.

Aan de vergadering werd medegedeeld, dat door het algemeen bestuur eene commissie benoemd was, om aan den schrijver van een uitgekomen geschrift, behoorende tot het vak der geschiedenis, hetwelk eene onderscheiding waardig gekeurd wordt, een eereblijk aan te bieden, en dat deze commissie voor dit jaar bestaat uit de heeren: A. Beeloo, te Amsterdam; dr. J. D. baron van Hoëvell, te Dordrecht; mr. G. Mees Az., te Rotterdam; D. Veegens, te 's Hage; en prof. J. de Wal, te Leyden. De vergadering bepaalde vervolgens, dat in het aanstaande jaar eene prijsvraag uit het vak van taalkunde zal worden uitgeschreven. Voor dit jaar werd uit het voorgestelde drietal (proeve van proza) gekozen: *Het koningrijk Holland onder Lodewijk Napoleon.* Tot algemeen voorzitter voor het volgende jaar is verkozen mr. G. Mees Az., te Rotterdam, en tot algemeen secretaris benoemd de heer mr. H. C. Verniers van der Loeff aldaar. Tot leden van verdienste zijn benoemd de heeren mr. Is. da Costa en mr. J. van Lennep.

— Alle belanghebbenden, die genegen zijn om eene plaats [illegible] verzoekschrift op zegel, voor 20 October aanmelden bij den inspecteur van de geneeskundige dienst der landmagt.

— De *Staats-Cour.* bevat een overzigt van de opbrengst van 's lands middelen over de acht eerste maanden van 1859, waaruit blijkt, dat die bedragen heeft ƒ36,156,272.41½, zijnde ƒ1,017,160.81½ minder dan in genoemd tijdvak van 1858.

— Door de Nederl. maatschappij zijn 4 schepen bevracht, 2 voor Amsterdam, 1 voor Rotterdam en 1 voor Schiedam.

— Naar men van den Leidschendam aan het *Hbl.* berigt, worden in dien omtrek reeds opmetingen gedaan ten behoeve van den spoorweg van Scheveningen op Gouda.

— Te Delfshaven is gisteren bij een hevig onweder de bliksem in de kap van den molen *de Hoop* geslagen, heeft daar eenige schade aangerigt en eene nieuwe roede verbrijzeld, zonder dat een der aldaar werkzaam zijnde knechts eenig letsel heeft bekomen; van een hunner is echter het hoofdhaar gedeeltelijk geschroeid.

— Van het Nieuwe Diep meldt men dat er bij het nemen eener proeve op nieuw een stuk geschut is gesprongen van dezelfde fabriek te Luik, als onlangs op de kanonneerboot *Pro Patria;* niemand is evenwel gekwetst, want men had de noodige voorzorgen genomen.

— Te 's Hertogenbosch is overleden de heer mr. J. L. A. Luyben, lid van de tweede kamer der staten-generaal, raadsheer in het prov. geregtshof in Noordbrabant en kommandeur der orde van den Nederl. Leeuw.

's GRAVENHAGE, 17 September.

Z. M. heeft benoemd tot ridders der orde van den Nederl. Leeuw, de hh. C. P. Brest van Kempen, resident van Djokdjokarta, W. L. van Ark, officier van gezondheid 2de kl. bij de Nederl. zeemagt, en E. van Emden, president van het collegie van kleine zaken in Suriname.

Ook heeft Z. M. goedgevonden, tot belooning dergenen van de zee- en landmagt in Nederl. Indië, die zich bij de expeditie tegen de kampong Saribanoa op het eiland Sepora, in de maand April 1859, tot bestraffing der moordenaars van den luitenant ter zee der 2de kl. J. P. Uytenhooven en van twee inlandsche matrozen, meer bijzonder hebben onderscheiden: 1°. te benoemen tot ridders der 4de kl. van de milit. Willemsorde: den luit. ter zee 1ste kl. R. L. de Haes en den officier van gezondheid 2de kl. H. L. Vernhout, en den 1sten luit. J. J. G. Hennequin en den sergeant J. H. W. Schultze, beiden van het wapen der infanterie, en 2°. te bepalen, dat bij afzonderlijke dagorders, zoo in Indië als in Nederland, eervol zullen worden vermeld: de luits. ter zee 2de kl. J. L. baron van Isselmuden en C. A. Jeekel; de korporaal der mariniers S. P. Sterkman; de derde schiemans-

maat J. G. F. Lambrechts; de hofmeester der officieren C. Slieker; de matroos der 2de kl. F. J. Tromp; de matrozen der 3de kl. J. Italiaander en W. H. Guenther; de ziekenoppasser N. M. Spijkhooven, eindelijk de 1ste luit. A. P. W. Meis, en de sergeant J. H. Boerlager, beiden van het wapen der infanterie.

Z. M. heeft ook den minister van koloniën gemagtigd, om aan den luitenant-ter-zee 2de kl. F. H. P. van Alphen, ridder der 4de kl. van de milit. Willems-orde, namens Z. M. te doen uitreiken de eeresabel, met het opschrift: »*koninklijk eereblijk voor betoonde dapperheid*" tot belooning van zijn moedig en beleidvol gedrag bij de bovengenoemde expeditie.

— Z. M. heeft aan den heer R. J. van Lennep, Ned. consul te Smyrna, vergunning verleend tot het dragen der ridderorde van den Rooden Adelaar 3de kl., hem door den prins-regent van Pruissen geschonken.

— Tot voorzitter van de eerste kamer der staten-generaal, gedurende de zitting 1859—1860, is door Z. M. den koning benoemd de heer mr. J. A. Philipse, lid der kamer.

— Bij kon. besluit van 14 dezer zijn de hh. dr. J. Pijnappel Gzn. en mr. S. Keyzer, leeraren aan de kon. akademie te Delft voor de land-, taal- en volkenkunde van Nederl. Indië, benoemd tot hoogleeraren, en is aan den, voor het onderwijs der waterbouwkunde aan die inrigting gedetacheerden, hoofdingenieur van 's rijks waterstaat, den heer D. J. Storm Buysing, verleend de titel en rang van hoogleeraar.

— Tot notarissen zijn benoemd: te Echt, arrond. Roermond, de heer L. Linssen, cand.-notaris te Venlo; te Beek, arrond. Maastricht, de heer W. F. van Gorkum, cand.-notaris te Gronsveld. Tot ontvanger der dir. belastingen enz. te Nieuwer-Amstel de heer C. J. Stakman, thans in die betrekking te Deventer, en tot ontvanger der accijnsen te Haarlem c. a., de heer J. J. van Stapele, thans ontvanger der dir. belastingen te Gouda.

— Bij het wapen der infanterie zijn door Z. M. benoemd: bij het 4de reg., tot kapitein 3de kl. de 1ste luit. J. J. baron Melvill van Carnbee, van het reg. grenadiers en jagers, en bij het koloniaal werfdepôt, tot kapitein 3de kl. de 1ste luit. S. G. Peuchen, van het corps. De 2de luit. bij de bezetting ter Kuste van Guinea, kommandant van het werfdepôt aldaar, is bevorderd tot 1ste luitenant.

— Door Z. M. zijn benoemd tot leden van de regtbank op Curaçao, mr. P. C. Prince, thans weesmeester en advocaat aldaar, en jhr. mr. D. M. Rammelman Elsevier, thans griffier bij genoemde regtbank, en tot griffier mr. S. C. Henriquez, advocaat en plaatsvervangend lid in dat collegie; alsmede tot lid van het geregtshof te Suriname, mr. J. M. Jansen Eyken Sluyters, thans reeds als zoodanig fungerende. Tot voorzitter van het geregtshof in Suriname is benoemd de heer mr. J. Mauritsz Ganderheyden, thans griffier bij de arrond. regtbank te Eindhoven.

— Tot adspirant-ingenieurs van den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken in Nederl. Indië zijn benoemd de civile ingenieurs S. Verburgh en J. P. van Mansvelt.

— Z. M. de koning zal aanst. Maandag ten gehoore ontvangen de nieuw generaal, ten einde de gevorderde eeden af te leggen.

— Z. K. H. de prins van Oranje zal zich naar Stuttgardt en van daar naar Luxemburg begeven, ten einde den 5den der volgende maand de opening van den spoorweg aldaar bij te wonen.

— HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik der Nederlanden zullen den 26den dezer naar Luxemburg vertrekken, na alvorens een bezoek te hebben gebragt aan H. M. de koningin-moeder, te Soestdijk.

— Daar het beheer over de gestichten Veenhuizen en Ommerschans den 15den dezer aan het depart. van binnenl. zaken overgegaan is, zoo is in verband daarmede de gepens. kapitein C. J. van Ellinckhuyzen benoemd om het militair commando uit te oefenen over de militaire huisgezinnen in genoemde gestichten.

— Naar men verneemt heeft baron van Wassenaer Catwyck zijn ontslag gevraagd als burgemeester van Voorburg.

— Bij den minister van finantiën is ontvangen *ƒ* 20, door een onbekende, onder het postmerk Bommel, wegens te min betaald successieregt ingezonden.

— Een artillerist uit het kamp van Waalsdorp, die eenige dagen vermist werd en al zijne kleedingstukken te Scheveningen verkocht had, is in hechtenis genomen; terwijl tegen vijf personen proces-verbaal is opgemaakt wegens het koopen van militaire kleedingstukken, een misdrijf dat, gelijk men weet, bij de wet van 3 Junij 1859 strafbaar is gesteld.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 15 September.

Men verneemt dat de admiraliteit reeds bevel heeft gegeven om onderscheidene fregatten met zeil en stoomvermogen, en eenige korvetten, benevens 1000 man mariniers, naar China te doen vertrekken.

Het gebeurde aan de Peiho wordt door vele dagbladen aan den invloed van Rusland toegeschreven. De *Daily Press*, een dagblad van Hongkong zegt dat de Russische regering voor het grondgebied, aan den Amur verkregen, 700 kanonnen aan de Chinezen heeft geleverd.

— Een dagblad van Hamburg wil weten, volgens een berigt uit Shangai, dat de keizer van China aan den Engelschen gezant berigt had, dat hij het gebeurde afkeurde; dat de mandarijn, die den aanval had gelast, reeds was onthoofd en dat hij met genoegen den heer Bruce te Peking zou ontvangen. Ongetwijfeld vereischt dit berigt nadere bevestiging.

— Ten gevolge van gemaakte aanmerkingen op de straf der geeseling bij het leger in gebruik, heeft de regering te kennen gegeven dat die straf in gebruik moet blijven; omdat er in het vorige jaar niet minder dan 11,000 desertiën plaats hebben gehad.

— De schade aan de *Great Eastern*, door de vroeger gemelde ontploffing toegebragt, bedraagt *ƒ* 60,000. Dewijl het ongeluk aan de onvoorzigtigheid der bouwmeesters is toe te schrijven, daar zij een stelsel hebben gevolgd dat reeds algemeen was afgekeurd, vermeent men dat de bestuurders aan de nog levende slagtoffers van den ramp schadevergoeding zullen moeten geven.

— Omtrent het geschil tusschen de werklieden en de aannemers verneemt men, dat reeds 1500 der eersten het werk hebben hervat, onder schriftelijke verklaring dat zij geen lid meer waren van eenige vereeniging. 800 hadden mondeling dezelfde verklaring afgelegd.

— Bij gelegenheid van een hevigen storm op Vrijdag ll., terwijl al de visschers-vaartuigen van de oostkust van Schotland in zee waren, had een derzelve het ongeluk door een golf overstelpt te worden, en met de bemanning van 7 personen in de diepte te verdwijnen.

— Een brief uit Washington zegt, dat de pogingen van zekeren heer Fortune, om de theeplant in Amerika te doen gedijen, met den besten uitslag zijn bekroond en zijne verwachtingen hebben overtroffen.

— Naar men thans verneemt zijn al de berigten der Amerikaansche bladen over de buitengewone kunstverrigtingen, die de acrobaat Blondin, tusschen de oevers van de Niagara zou hebben ten uitvoer gebragt, verzonnen, en slechts het gevolg eener weddenschap, door een persoon aangegaan, die op zich genomen had om binnen twee weken de watervallen der Niagara door een zeer groot aantal personen te doen bezoeken.

FRANKRIJK.

PARIJS, 15 September.

Men verneemt dat Frankrijk voor de nieuwe expeditie naar China 12,000 man landingstroepen zal leveren, welke onder het bevel zullen staan van den generaal Wimpffen, die gedurende den Italiaanschen oorlog belast is geweest met eene gelijke zending tegen Venetië. Graaf Walewski en lord Cowley zullen te zamen de grondslagen der vereenigde werkzaamheden vaststellen, en uit dien hoofde zal de eerstgenoemde spoedig van Biarritz herwaarts terugkeeren.

— Volgens een telegrafisch berigt, alhier ontvangen, heeft er een treffen plaats gehad tusschen 7000 Marokkanen en onze troepen, die op de grenzen post gevat hebben. De eersten stonden onder het bevel van het beroemde opperhoofd Mohammed-ben-Abdallah. De onzen hebben hem geslagen en zijne tenten en bagage buit gemaakt.

— Het *Journ. des Déb.* bevat een zeer opmerkelijk artikel over de wenschelijkheid eener verandering in de wetgeving op de drukpers. De schrijver komt daarin rond en moedig voor zijn gevoelen uit, maar drukt zich tevens ten opzigte van den keizer in zulke hoffelijke bewoordingen uit, dat Z. M. zich er mede vereerd moet achten. »Wij zullen, zegt de schrijver, wanneer de vrijheid van drukpers teruggegeven zal zijn, evenmin als vroeger, daarvan misbruik maken, want wij zullen niet vergeten, dat die vrijheid wederom ontnomen kan worden; dat de algemeene instellingen van het land niet [illegible] drukpers te verdedigen; dat de openbare meening omtrent dit punt vrij onverschillig is; dat het bestuur, aan het algemeen stilzwijgen gewoon, niet gaarne tegenspraak zal hooren; dat men alleen den keizer tot vriend zal hebben, die, ondanks veler tegenstand, geen vrees voor de amnestie heeft gehad, en dit thans ook niet voor de vrijheid van den drukpers zal hebben; dat die verdediger evenwel niet altijd bij de hand kan zijn; dat, met de nieuwe regten, ook nieuwe gevaren zullen geboren worden. Wij aarzelen echter niet, maar verkiezen het gevaar van spreken boven de zekerheid van het zwijgen." En verder aan het slot: »Wij hebben in ons opstel dikwerf gesproken van den keizer; dit is strijdig met onze gewoonte, want wij spraken vroeger slechts van ministers, en wel omdat zij verantwoordelijk waren. Zij zijn dat niet meer tegenover den keizer, die nu zelf verantwoordelijk is. Uit dien hoofde moest de discussie tot hem worden gerigt."

Of de wenschen des schrijvers vervuld zullen worden is nog twijfelachtig. Men spreekt zelfs van eene circulaire, aan de prefecten gezonden, waarin gezegd wordt dat de regering niet voornemens is de wet op de drukpers te veranderen.

— De *Moniteur* deelt een adres mede van inwoners uit de provincie Bergamo aan den keizer, dat voorzien is van 10,717 onderteekeningen. Daarin wordt de hoop uitgedrukt, dat een te sluiten verdrag de jammeren, welke Venetië bedreigen, zal verligten, en een koningrijk vestigen zal, hetwelk bestemd is om de natuurlijke verdediging van Italië te zijn, en dat men daarbij in het op te rigten staten-verbond de vrije instellingen van Sardinië ongeschonden zal laten.

ITALIE.

De deputatiën uit Parma en Modena, belast met de aanbieding der souvereiniteit over die landen aan koning Victor Emmanuel, zijn thans mede te Turyn aangekomen en door de bevolking feestelijk ontvangen. Bij den koning toegelaten heeft Z. M. hoofdzakelijk hetzelfde antwoord gegeven als vroeger aan de deputatie van Toskane; hij deed echter uitkomen, dat deze opdragt ook in 1848 aan zijnen vader was gedaan, als wilde hij te kennen geven dat zijne kroon er eenigzins regt op had. Voorts dat hij de opdragt niet kon aannemen dan met de goedkeuring van zijnen bondgenoot, den keizer van Frankrijk, en de toestemming van Europa. Dit antwoord zal stellig in Modena en Parma op dezelfde wijze verstaan worden als in Toskane. Na de voorlezing daarvan heeft de nationale vergadering van Parma besloten een adres aan keizer Napoleon te zenden en eene geldleening van 5 millioen aan te gaan.

— De Sardinische regering heeft aanzienlijke bestellingen van wapenen in Frankrijk gedaan. Zij wil zich in staat stellen om des noods 250,000 man te wapenen.

TURKYE.

De Sultan is aan een groot gevaar ontkomen. Het vaartuig waarin hij zich bevond is tweemalen door een stoomsleepboot aangevaren, die onder bevel stond van een kapitein, die van de Ionische eilanden afkomstig is. Z. K. H. verkeerde daarbij in levensgevaar en slechts met moeite heeft men hem kunnen redden. De genoemde kapitein is terstond gevangen genomen en de Engelsche gezant heeft bevolen, dat de zaak naauwkeurig moet onderzocht worden.

— Te Konstantinopel is het berigt ontvangen, dat de Russen eene groote overwinning op de Circassiërs hebben behaald. Al de artillerie van Schamyl was in hunne handen gevallen. Meer dan 300 Circassische familiën hadden de wijk naar Turkye genomen. Van de gevangenneming van Schamyl zelven werd in dit berigt niet gesproken.

— In den Libanon duurt de strijd tusschen de Drusen en de Christenen steeds voort.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 25 Julij.

Van Banjermassing zijn tijdingen ontvangen tot den 16den dezer. Sedert de laatste berigten heeft er geene ontmoeting met de opstandelingen meer plaats gehad en is het grootste gedeelte van hen uit elkander gegaan; echter vermeent men, dat zich tusschen Tabanio en Banjoeirang nog eenige opstandelingen ophouden. Sedert 14 dagen leden de troepen veel door aanhoudende regens en dikken mist en nam het aantal zieken toe, welke echter niet van ernstigen aard zijn. Bij gunstige weêrsgesteldheid is men voornemens Tabanio te bezetten en de Tanah Laut te zuiveren. Te Pengaron was men den 13den Julij begonnen met het werk in de kolenmijnen te hervatten en geregeld door te zetten. Op de Negara en Marampiauw gaat alles naar wensch, ook bij Poeloe Petak heeft men geene opstandelingen meer gezien. Het hoofd, Pambekel Soelil, bevindt zich nog steeds in de boven-Kapoeas om eenen nieuwen aanhang te verwerven, hetgeen hem echter niet schijnt te gelukken. Eenige dajak's zijn afgezonden om zoo mogelijk Soelil gevangen te nemen. De rijksbestierder is naar Amoentai gevlugt, doch werd van daar binnen weinige dagen terugverwacht. De berigten, dat de Sultan Koening gevlugt en zijn aanhang grootendeels verbroken is, worden meer en meer bevestigd. De Sultan van Banjermassing is den 16den Julij aan boord gegaan van het stoomschip *Ardjoeno*, vergezeld, behalve van de ratoe, van 9 leden zijner familie, 22 bijvrouwen en 17 volgelingen en bedienden. Vroeger is reeds gemeld, dat de genoemde Sultan vrijwillig afstand heeft gedaan van den troon en te kennen heeft gegeven, dat hij naar Batavia overgebragt wilde worden.

— Bijzondere berigten melden dat Aroe Polakka, na den mislukten toeleg om zich van den troon van Boni meester te maken, gevlugt en te Makassar aangekomen is, slechts van 50 volgelingen vergezeld en dat de Boniërs de noorderdistricten hebben aangevallen, zijnde de kommandant der expeditionnaire troepen, kolonel Waleson, met versterking van Makassar daarheen getrokken. Daardoor is natuurlijk de sterkte dienstdoende troepen te Makassar zeer gering, aangezien de te Badjoa uitgebroken ziekte slechts zeer traag afneemt, zelfs bij die troepen ... onder anderen bij het 10de bat. infanterie te Batavia, dat reeds meer dan 100 zijner beste manschappen aan die ziekte heeft verloren, benevens verscheidene officieren, waaronder de beide eenige zonen van kolonel von Delfisch.

— Bij de gehouden uitbesteding voor de stoompakketvaart in den Oost-Indischen Archipel, op den 8sten dezer, is de heer W. Cores de Vries de eenige inschrijver geweest.

— Volgens het *Bat. Handelsblad* is aan den minister van koloniën het voorstel gedaan om den heer mr. J. H. Donker Curtius, chef van den handel te Decima, naar Siam te zenden, tot het sluiten van een handelsverdrag, en hem door mr. J. Graafland, griffier bij den raad van justitie alhier, in Japan te doen opvolgen.

INGEZONDEN.

De opgaven, in de *Leydsche Cour.* van Woensdag ll. voorkomende, geven overvloedige stof tot belangrijke opmerkingen en wenken.

Reeds dadelijk valt in het oog, hoe de bevolking is vermeerderd; — maar moeijelijk kan de vraag beantwoord worden, of die vermeerdering in gelijke verhouding over alle standen plaats had.

Evenwel, zooveel is zeker, dat bijaldien het verbruik van *wijn* als een kenmerk van welvaart moet worden beschouwd, de vermeerdering in de hoogere standen niet gelijken tred heeft gehouden. Het verbruik was gemiddeld in 1822 ongeveer 5.3 kan en in 1858 bijna 3.25 kan per ziel. Zou de verhooging der plaatselijke belasting, die in 1822 *vijf cents* en in 1858 *vijftien cents* van iedere kan beliep, daarop zonder invloed zijn geweest?

Het verbruik van *jenever* schijnt oppervlakkig beschouwd en de medegedeelde opgaven tot maatstaf genomen zeer verminderd te zijn, — misschien ook, omdat de belasting van *zeven cents* per kan tot *achttien cents* is geklommen? 't Is niet aan te nemen, omdat men overtuigd is, dat het verbruik is verplaatst en eene aanzienlijke hoeveelheid op of even over de grenzen van het grondgebied der gemeente wordt verkocht aan hen die hier ter stede te huis behooren. Volgens eene matige berekening zou met de vermeerdering van de bevolking ook het verbruik van *jenever* toegenomen zijn.

Bij vergelijking van de hoeveelheid *brandstoffen*, die in 1822 en in 1858 zijn verbruikt, loopt zeer in het oog de groote verandering, die het verbruik van turf en hout heeft ondergaan en door dat van steenkolen en coke is vervangen. Wanneer men de verschillende hoeveelheden tot haar werkelijke waarde herleidt, zal men, zoo we ons niet bedriegen, tot uitkomst der vergelijking verkrijgen, dat thans tot minder prijs dan vroeger wordt gestookt; — niettegenstaande de plaatselijke belasting vroeger aanmerkelijk minder bedroeg; — namelijk: 2 cents van de korte turf, ½ cent of één duit van de lange turf per ton en 37½ cent van een hoed steenkolen.

De opgaven betreffende de volksvoeding zijn evenzeer waardig opzettelijk en in gelijken geest te worden berekend. M.

STADS-BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN doen te weten, dat het 1ste suppletoir Kohier van de plaatselijke directe belasting voor het jaar 1859, door Gedeputeerde Staten, bij besluit van den 13den dezer maand, G. S. no. 33, is goedgekeurd en op heden aan den Gemeente-Ontvanger ter invordering is ter hand gesteld, en dat ieder verpligt is zijnen aanslag op den bij de Wet bepaalden voet te voldoen.

En zal deze door plaatsing in de *Leydsche Cour.* worden afgekondigd.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
D. TIEBOEL SIEGENBEEK, Burgemeester.
LEYDEN, 16 September 1859. v. PUTTKAMMER, Secretaris.

KERKNIEUWS.

LEYDEN, 16 September. Uit het zestal, aangevuld door ds. A. A. Beudeker te Edam, daar ds. Heyen voor de nominatie, wegens zijn kortstondig verblijf te Maastricht, had bedankt, is door den grooten kerkeraad der evang. luth. gemeente gemaakt het navolgende 3-tal predikanten: dd. J. P. G. Westhoff, te Middelburg; A. A. Beudeker, te Edam, en J. W. T. Lublink Weddik, te Zutphen, waaruit onmiddellijk beroepen is ds. Westhoff.

239ste Staats-Loterij.

Trekking der Vijfde Klasse.

12de Trekking. Nos. 2502, 3957, 6667, 6953, 8494 en 14146 ieder een prijs van ƒ1,000.

ADVERTENTIEN.

Tot diepe droefheid van zijne Echtgenoot ... C. J. VAN ASSEN, *Ridder van de orde van den Nederlandschen Leeuw, Staatsraad in Buitengewone dienst, Emeritus Hoogleeraar aan de Hoogeschool te Leiden.*
VELP bij ARNHEM, 13 September 1859.

Heden overleed Mejufvrouw ALIDA JOHANNA HENRIETTE VAN DER PALM, in den ouderdom van ruim 62 jaren.
P. LOOPUYT,
LEIDEN, 14 September 1859. *Executeur-Testamentair.*

Voor de vele blijken van belangstelling bij ons Huwelijk ondervonden, betuigen wij, mede namens onze Ouders en verdere Betrekkingen, onzen hartelijken dank.
H. N. VEEFKIND.
M. C. VEEFKIND, RIJST.

De Ondergeteekenden hebben de eer bij deze te berigten, dat zij hunne **Smederij en Handel in Kagchels, IJzerwaren enz.**, op 1o Julij ll. hebben overgedaan aan den Heer J. L. LEEFERS Jr. Onder dankbetuiging voor de gedurende zoo vele jaren genotene begunstiging, bevelen zij hunnen Opvolger in dezelve aan.
LEIDEN, September 1859. WED. D. SCHRETLEN EN ZOON.

Mij refererende aan bovenstaande kennisgeving, neem ik de vrijheid, mij beleefdelijk in de gunst mijner Stadgenooten en verdere Begunstigers aan te bevelen, zullende ik door prompte bediening en solide werk trachten die waardig te zijn.
LEIDEN, September 1859. J. L. LEEFERS Jr.

EEN GROOT ASSORTIMENT REGENJASSEN, VAN AF ƒ6.50
WELKE AAN BEIDE KANTEN GEDRAGEN KUNNEN WORDEN,
ZIJN OP HEDEN ONTVANGEN IN HET
GOEDKOOPE VERKOOPHUIS,
VAN
J. CAHEN Jr.,
Maarsmansteeg, het tweede Huis van de Vischbrug, W. IV. No. 72.

De Ondergeteekende heeft de eer, zijne geëerde begunstigers en het geachte Publiek te berigten, dat hij eene schoone collectie **Najaars- en Winterstoffen** ontvangen heeft, als: Esquimoux, Castorins, Drap de Russie, Velours Duffels, Buskings enz. enz.

Deze verschillende stoffen zijn nu vervaardigd tot Kleedingstukken, alle naar den nieuwsten smaak, als: Byrons, Raglans, Paletôts, Jassen, Capuchons enz. enz., welke alle tot de alom bekende lage prijzen verkocht worden.

De Kleedingstukken kunnen desverkiezende naar de maat geleverd worden zonder verhooging van prijs.

UITRUSTINGEN VOOR OOST- EN WEST-INDIE WORDEN BINNEN WEINIGE DAGEN IN GEREEDHEID GEBRAGT.

Prijs-Couranten worden gratis afgegeven bij J. CAHEN Jr.

☞ De zoo gunstig bekende krimpvrije flanelle Hemden, zijn thans weder in massa voorhanden à ƒ1.75 en hooger.

Une Demoiselle de bonne maison, C. P., en possession d'un acte d'Institutrice pour les quatre langues modernes, etc., enseignant en outre le Piano et les ouvrages d'agrément, se présente comme **Gouvernante Externe** en cette ville. s'Adresser sous l'initiale **Q.** au bureau de ce Journal.

Wed. VAN HAANSBERGEN EN DUTILH, in *Wijnen*, *Bieren* en *Brandstoffen*, hebben de eer hunne geëerde Begunstigers in 't bijzonder, hunne geachte Stadgenooten in 't algemeen te berigten, dat hun Kantoor is **verplaatst** van de Bloemmarkt naar de Oude Vest bij de Turfmarkt, N°. 1258. Bij voortduring bevelen zij zich minzaam tot het leveren van Wijnen, Bieren en Brandstoffen, waarvan de Prijs-Couranten dagelijks ten hunnen Kantore zijn verkrijgbaar. Zij zijn steeds ruim voorzien van Echt Beijersch, Engelsch en Belgisch Bier van puike qualiteit tot uiterst billijke prijzen.

Door bijzondere gelegenheid wordt *te huur* aangeboden: Een zeer net burger **Woonhuis met Tuin**, bevattende zes Kamers (allen behangen), Keuken, Kelder, Kasten enz., staande en gelegen op het beste gedeelte der stad.

Verder **drie ongemeubeleerde Kamers**, mede zeer goed gelegen en bijzonder geschikt tot bewoning voor een eenig Heer of Jufvrouw. Beide Woningen zijn te aanvaarden met 1 November aanstaande en te bevragen bij HOLTZ EN SCHREUDER, op de Haarlemmerstraat, Wijk VI. N°. 369, te *Leyden*.

De RAAD VAN ADMINISTRATIE VAN HET INVALIDENHUIS TE LEYDEN zal op Maandag den 26sten September 1859, des namiddags ten 2 ure, aan de minst Inschrijvenden **aanbesteden:**

De levering van de navolgende Artikelen, benoodigd van den 1sten October 1859 tot den 30sten September 1860, als: *Rund- en Kalfsvleesch*, *Rundvet*, *Boter*, *Gort*, *Rijst*, *Groene Erwten*, *Groenten*, *Zuurkool*, *Zout*, *Peper*, *Azijn*, *Olie*, *Karnemelk*, *Wijn en Bier*, *Stroo*, *Steenkolen en Turf*, en van 1 October dezes jaars tot ultimo Junij 1860 de *Aardappelen*.

De Monsters en Voorwaarden zijn ter inzage aan genoemd Gesticht.

De billetten zullen in tegenwoordigheid der Inschrijvers worden geopend en moeten de prijzen, in deze vermeld, gesteld worden in *guldens*, *cents* en *halve cents*, terwijl de Aanbesteders zich de gunning voorbehouden.

De Raad van Administratie voornoemd,
v. PUTTKAMMER, *Voorzitter*.
J. C. LUBERTI, *Secretaris*.

OPENBARE VERPACHTING,

op het Raadhuis binnen de Gemeente *Leyden*, op Donderdag den 6den October 1859, des middags te 12 ure, van:

Het inworderen van de belasting op het OPHALEN of OPENEN der BRUGGEN *aldaar*, *voor den tijd van* 3 *jaren en* 2 *maanden ingaande* 1 *November* 1859.

ter lezing ter plaatselijke Secretarie liggen dagelijks (uitgezonderd de Zondagen) van des voormiddags tien tot middags *twee* ure.

PUBLIEKE VERKOOPING,

aan de Botermarkt te *Leyden*, op Dingsdag den 20sten September 1859, des voormiddags ten 10 ure, van eene groote aanzienlijke partij **Afbraak**, voornamelijk bestaande in: Bindten, Ribben, Zolder- en Schotdeelen; 2 extra mooije Onderpuijen, bijna nieuw; voorts: Schuif-, Deur- en andere Lichtkozijnen, losse Ramen en Deuren, een opstaande Winkel en Winkelkast, witte Marmeren en blaauwe Vloertegelen, en eindelijk eene groote partij Brandhout en verdere Afbraak meer.

PUBLIEKE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg te *Leyden*, op Vrijdag den 30sten September 1859, des voormiddags ten elf ure, bij opbod en afslag, van:

Eene partij allerbest BOUWLAND, gelegen in den Veenderpolder onder *Woubrugge*, groot 1 bunder en 30 ellen.

Zijnde dadelijk te aanvaarden en nadere informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris A. WYNSTROOM, te *Leyden*.

OPENBARE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg te *Leyden*, ten overstaan van den aldaar residerende Notaris Mr. J. L. KLAVERWYDEN, op Zaturdag den 24sten September 1859 bij opbod en op Zaturdag den 1sten October 1859 bij afslag, beide de dagen des avonds ten 7 ure, van:

Eene groote en van ouds gerenommeerde, welgelegene, zeer beklante en in volle werking zijnde KLEEDERBLEEKERIJ, met goed onderhouden Woonhuis, voorts Wasch- en Spoelhuizen met een Perswiel, Paardenstal, Wagen-, Turfschuren, Bakoven en verdere getimmerte, goede Droogzolder, nog ZOMERHUIS, ook met ruime Droogzolder, uitgestrekte BLEEKVELDEN, alsmede een stuk TUINGROND met Vruchtboomen, allergunstigst gelegen in de Os- en Paardenlaan, aan den Singel, tusschen de Heeren- en Zijlpoorten der Stad *Leyden*, onder *Leyderdorp*, mitsgaders de vaste Gereedschappen, waaronder een koperen Fournuis; op den perceelsgewijzen Kadastralen Legger der Gemeente *Leyderdorp* bekend in Sectie A. N°s. 1472, 1395, 1396 en 355, te zamen groot 46 roeden, 03 ellen, en N°. 1471 gedeeltelijk, ter grootte van 3 roeden, 10 ellen, en het voor deze partij gelegen gedeelte Laan, groot 4 roeden, 30 ellen.

De losse Gereedschappen kunnen op taxatie van deskundigen door den Kooper worden overgenomen.

Alles te aanvaarden den 1sten Januarij 1860.

Nadere informatiën te bekomen ten Kantore van genoemden Notaris, bij wien tusschen de veiling en den afslag verhoogingen zullen worden aangenomen, tegen genot van *één vijfde* voor iedere verhooging.

BEURTSCHEPEN IN LADING IN DE HAVEN, ALHIER.

Naar	*Zwolle*,	Maandag	12 ure,	Schipper	J. v. d. SLUIS.
»	*Alkmaar*,	Woensdag	10 »	»	L. KROON.
»	*Sneek*,	»	12 »	»	S. DE VRIES.
»	*Amersfoort*,	»	10 »	»	J. L. VAN OOTMARSUM.
»	*Deventer*,	Donderdag	12 »	»	G. GOOSENS.
»	*Kampen*,	»	12 »	»	K. ROZENDAAL.
»	*den Helder*,	»	12 »	»	C. JONKER.

De vertrekuren zijn opgegeven volgens de Reglementen, echter komen sommige schepen wel eens later door. De goederen kunnen desverkiezende bij den Bestelder B. v. DORSTEN Cz., geborgen worden, bij wien de naauwkeurigste inlichtingen zijn te bekomen voor de Provincien Noord-Holland, Gelderland, Drenthe, Overijssel, Groningen en Friesland.

PRIJZEN DER OLIE, Amsterdam 16 September.

Raapolie, op 6 w. *f* 35$\frac{1}{4}$ cont. *f* 34. Lijnolie, op 6 w. *f* 34$\frac{1}{4}$ cont. *f* 33.

TER MARKT TE LEYDEN AANGEVOERD.

16 en 17 September.	VERKOCHTE HOEVEELHEID		PRIJZEN. Laagste	PRIJZEN. Hoogste
Winter-Tarwe	10	mud.	*f* 8.50	*f* 9.—
Zomer »	14	»	- 7 25	- 8.—
Winter-Rogge	23	»	- 5.75	- 6.2[illegible]
Gerst	12	»	- 4.—	- 4.50
Chevalier	10	»	- 5.—	- 5.50
Zware Haver	21	»	- 4.50	- 5.[illegible]
Ligte »	10	»	- 4.—	- 4.2[illegible]
Duivenboonen	5	»	- 9.—	- 9.2[illegible]
Paardenboonen	10	»	- 7.75	- 8.2[illegible]
Ossen (slagt)	3	stuks	- 66.—	- 94.—
Stieren	3	»	- 48.—	- 80.—
Kalfkoeijen	22	»	- 128.—	- 188.—
Vettekoeijen	176	»	- 145.—	- 240.—
Varekoeijen	51	»	- 78.—	- 168.—
Kalveren (vette)	78	»	- 24.—	- 67.—
» (magere)	13	»	- 6.25	- 12.7[illegible]
Hamels, magere		»	-	-
Hamels, vette	189	»	- 18.—	- 24.[illegible]
Ooijen, magere	40	»	- 9.50	- 16.[illegible]
Ooijen, vette		»	-	-
Lammeren, magere		»	-	-
Lammeren, vette jarige		»	-	-
Varkens, magere	40	»	- 16.—	- 24[illegible]
Varkens, vette		»	-	-
Varkens, Biggen	100	»	- 9.—	- 16.[illegible]
Boter, 1ste qualiteit 1/4 vat			- 54.—	- 58.—
Boter, 2de » 1/4 »	6440	N. ℔.	- 48.—	- 53.[illegible]
Boter, 1ste » per ℔			- 1.35	- 1.[illegible]
Boter, 2de » » »			- 1.20	- 1.[illegible]
Turf haardbr. 1ste soort	1050	ton	- 0.60	- 0.[illegible]
Turf (graauwe)	11050	»	- 0.15	- 0.[illegible]
Lange Zwarte	18943	»	- 0.20	- 0.[illegible]

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

VRIJDAG 16 September.

			Laagst. koers	Hoogst. koers	Gebleven
NEDERLAND Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$64\frac{3}{4}$	$64\frac{13}{16}$	64[illegible]
Dito Certificaten	» 3	»	$78\frac{3}{16}$	$78\frac{1}{4}$	—
Dito dito	» 4	»	$98\frac{3}{4}$	$98\frac{13}{16}$	—
Amortisatie Syndicaat	» $3\frac{1}{2}$	»	—	—	—
Handelmaatschappij	» $4\frac{1}{2}$	»	127	$127\frac{1}{2}$	127[illegible]
O. I. Leening	» 4	»	$98\frac{1}{8}$	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	» $4\frac{1}{2}$	»	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	» $4\frac{1}{2}$	»	—	—	—
BELGIE,	» $2\frac{1}{2}$	»	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	» $2\frac{1}{2}$	»	$51\frac{3}{4}$	—	—
Dito dito	» $4\frac{1}{2}$	»	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	» 3	»	—	—	—
Dito dito	» $4\frac{1}{2}$	»	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	» $1\frac{1}{4}$	»	34	$34\frac{3}{16}$	34[illegible]
Dito Obligatiën	» 3	»	$45\frac{3}{16}$	$45\frac{1}{2}$	—
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3	»	$43\frac{3}{8}$	$43\frac{3}{4}$	43[illegible]
Bewijzen Coupons			—	—	—
PORTUGAL, te Londen	» 3	»	$44\frac{5}{8}$	$44\frac{3}{4}$	44[illegible]
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	$104\frac{3}{8}$	$104\frac{1}{2}$	104[illegible]
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»	102	—	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	» 5	»	—	—	—
Dito 1840	» 4	»	$84\frac{3}{8}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4	»	$83\frac{13}{16}$	$83\frac{3}{4}$	—
Dito dito Nieuwe	» 4	»	—	—	—
Inschrijving in Assign.	» 6	»	—	—	—
Certificaten van dito	» 6	»	65	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500	*f*	—	—	—
Dito Obligatiën	» 4	pCt.	$79\frac{1}{2}$	$79\frac{3}{16}$	—
PRUISSEN, Obl. te Londen	à $4\frac{1}{2}$	»	$100\frac{1}{4}$	—	—
OOSTENRIJK, W. B bij Goll.	» 5	»	—	—	—
Dito	» 4	»	—	—	—
Dito Metall.	» 5	»	$55\frac{1}{16}$	$55\frac{7}{8}$	55[illegible]
Dito Nieuwe	» 5	»	$73\frac{7}{8}$	74	73[illegible]
Dito 1847	» $2\frac{1}{2}$	»	$29\frac{3}{8}$	$29\frac{5}{8}$	29[illegible]
BRAZILIE, 1824 100 £	» 5	»	$99\frac{1}{2}$	$99\frac{5}{8}$	99[illegible]
SARDINIE,	» 5	»	—	—	—
PERU, Geldleening 1824	» $4\frac{1}{2}$	»	—	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	» 5	»	$25\frac{7}{8}$	$26\frac{1}{8}$	—
GRENADA, Obligatiën	» $3\frac{1}{2}$	»	$15\frac{1}{2}$	$15\frac{1}{16}$	—
MEXICO, Obligatiën 1851	» 3	»	$20\frac{3}{16}$	$20\frac{7}{16}$	—
N.-AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt. Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto 3[illegible]

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.